

Rīgas rajona tiesas darbības attīstības koncepcija

Koncepcija izstrādāta saskaņā ar Tieslietu padomes 2019. gada 15. martā apstiprināto Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtības 5. punktu un Tiesu administrācijas 2024. gada 31. jūlijā izsludināto konkursu uz Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieka amatu civillietu un zemesgrāmatu jautājumos.

Piesakot savu kandidatūru Rīgas rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieka amatam, darbības attīstības koncepcijas izstrādē ņemts vērā Tieslietu padomes darbības stratēģijā 2021.-2025. gadam izvirzītais tiesu varas attīstībā sasniedzamais mērķis: efektīva, ērta, savlaicīga, sabiedrībai saprotama un pieejama tiesu sistēma.

Tiesu sistēmas darbība un tiesas stratēģiskā vadība

Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 33. panta trešo daļu, tiesas priekšsēdētāja kompetencē ir tiesas darba organizācijas un efektīvas funkcionēšanas nodrošināšanas jautājumi. Vienlaikus tiesas priekšsēdētājs nosaka arī tiesas priekšsēdētāja vietnieka amata pienākumus.

Likuma "Par tiesu varu" 33¹. pants nosaka, ka tiesas priekšsēdētājam var būt vairāki vietnieki. Rīgas rajona tiesas priekšsēdētājam ir trīs vietnieki, kas ir specializējušies dažādās darbības sfērās.

Tiesas priekšsēdētāja vietnieka pienākumos, papildus tiesas priekšsēdētāja noteiktajiem amata pienākumiem, ietilpst atbalsta sniegšana tiesas priekšsēdētājam tiesas darba organizēšanā, līdz ar to svarīgi, lai starp tiesas priekšsēdētāju un vietniekiem izveidotos sekmīgs, produktīvs un savstarpēji saskanīgs komandas darbs. Tāpat ļoti svarīgi, lai tiesas priekšsēdētājam un tiesas priekšsēdētāja vietniekam būtu vienots redzējums un izpratne par tiesas darbības attīstības mērķiem.

Vēlos pieteikt savu kandidatūru tiesas priekšsēdētāja vietnieka amatam civillietu un zemesgrāmatu jautājumos (par savu prioritāti izvirzot zemesgrāmatu lietas).

Piesakoties amatam, par savu galveno uzdevumu uzskatu atbalsta sniegšanu tiesas priekšsēdētājam tiesas darba organizācijā, nodrošinot ar tiesas procesu saistīto administratīvo un organizatorisko jautājumu (nostiprinājuma lūgumu pieņemšana, iesniegumu izskatīšana, tiesnešu darba organizācija, lēmumu pieņemšana likumā noteiktajos termiņos, u.c.) risināšanu.

Saskaņā ar Tieslietu padomes 2023. gada 30. maija lēmumu Nr. 26 "Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām" Rīgas rajona tiesa atrodas Rīgā, Jūrmalā un Siguldā, proti – trīs dažādās Latvijas pilsētās ar vienotu administratīvo vadību Rīgā. Rīgas rajona tiesas zemesgrāmatu jautājumos darbība tiek organizēta Rīgā, Ieriķu ielā 5, vienlaicīgi nodrošinot dokumentu pieņemšanu Jūrmalā, Zigfrīda Meierovica prospektā 1A, un Siguldā, Šveices ielā 27.

Tiesas atrašanās vienlaikus vairākās adresēs rada gan priekšrocības, gan apgrūtinājumus vienotā tiesas darbā. Tiesas darbs dažādās pilsētās sniedz sabiedrībai ērtāku piekļuvi tiesai, savukārt tiesas administratīvajai vadībai ir rūpīgi jāplāno tiesas darbs, daudz izmantojot elektroniskus pakalpojumus un tiešsaistes sistēmas, turklāt jānodrošina, lai tiesas darbs visos tiesu namos ritētu vienlīdz kvalitatīvi. Tas prasa no tiesas priekšsēdētāja un vietniekiem spēju organizēt kvalitatīvu tiesas darbu attālināti, spēju pārraudzīt darba apjomu un darbinieku savstarpējo sadarbību dažāda lieluma kolektīvos. Nav mazsvarīgi arī darba apstākļi, kas atšķiras katrā no tiesu namiem.

Nosakot galvenos uzdevumus ilgtermiņā, es izvirzu šādas prioritātes :

- efektīva un kvalitatīva tiesas spriešana jebkuras kategorijas lietās;
- tiesas ērtas pieejamības sabiedrībai nodrošināšana, sākot ar dokumentu pieņemšanu un klientu apkalpošanas standartu ievērošanu;
- lietu izskatīšanas termiņu monitorēšana, analīze un lietu savlaicīgas izskatīšanas kavēšanas termiņu izvērtējums, samazinot un / vai novēršot apstākļus, kas rada termiņu kavējumus;

- vienveidīgas tiesu prakses nodrošināšana, organizējot tiesnešu sanāksmes, diskusijas, izvērtējot personāla tālākizglītības un kvalifikācijas celšanas vajadzības;
- nodrošināt kvalitatīvu tiesas personālu, kas ir atvērts jaunu darba procesu ieviešanai, seko normatīvo regulējumu izmaiņām, tiesu prakses aktualitātēm un sniedz kvalitatīvu atbalstu tiesnesim;
- tiesnešu un tiesas darbinieku komunikācijas prasmju attīstības veicināšana, tā nodrošinot iespēju sabiedrībai labāk izprast tiesas darbu;
- veicināt digitālo rīku izmantošanu tiesas procesos, tā palielinot tiesas pieejamību sabiedrībai un atvieglojot dažādu procedūru veikšanu tiesas ikdienas darbā.

Tiesnešu vadība

Tiesu teritoriālās reformas rezultātā Rīgas rajona tiesā (Rīgā, Siguldā un Jūrmalā) noteiktas 43 tiesnešu amata vietas, no tām 11 tiesnešu vietas ar specializāciju zemesgrāmatu lietās, no kurām šobrīd aizpildītas 10 tiesnešu vietas. Turklāt tuvāko gadu laikā vairāki esošie tiesneši, iespējams, varētu izteikt vēlmi beigt darba gaitas, kas nozīmē, ka aktīvi nepieciešama jaunu tiesnešu piesaiste tiesai. Līdz ar to, viens no lielākajiem izaicinājumiem tuvāko piecu gadu laikā būs tiesnešu vietu aizpildīšana un darba nepārtrauktības nodrošināšana, it sevišķi tiesnešu atvaļinājuma laikā. Tiesnešu nepietiekamais skaits nozīmē, ka jāpievērš īpaša uzmanība esošo tiesnešu noslodzei un darba izpildes termiņiem, lai neradītu pārslodzes un izdegšanas riskus personālam.

Tiesnešu vadības mērķis ir uzlabot tiesu sistēmas darbību, nodrošinot lietu kvalitatīvu un savlaicīgu izskatīšanu, vienotu tiesu praksi, vienlīdzīgu tiesnešu noslodzi, kā arī nodrošināt labvēlīgu darba vidi un atbalstu tiesneša pienākumu efektīvai izpildei. Lai tiesneši spētu savlaicīgi un kvalitatīvi pildīt savus pienākumus, svarīgi nodrošināt atbilstošu darba vidi. Darba pienākumu izpildei svarīga ir gan fiziskā un tehniskā infrastruktūra, gan psiholoģiskais klimats kolektīvā, kā arī profesionālās izaugsmes iespējas un psiholoģiskais atbalsts. Tāpēc savu iespēju robežās rūpēšos, lai tiesnešiem būtu atbilstošs resursu nodrošinājums, piekļuve profesionālām apmācībām, tiesas vadības atbalsts un konsultācijas.

Izvērtējot augstāk minēto, kā veicamos uzdevumus tiesnešu vadības jomā izvirzu:

- tiesnešu noslodzes monitorēšana, nepieciešamības gadījumā meklējot slodzes izlīdzināšanas risinājumus (par prioritāti izvirzot zemesgrāmatu lietas);
- regulāru tiesiskā regulējuma un aktuālās tiesu prakses apspriešana, lai veicinātu vienotas tiesu prakses ievērošanu, viedokļu un informācijas apmaiņu;
- pēc iespējas labākas darba vides un atbalsta personāla nodrošināšana;
- tiesnešu piesaiste tiesas personāla apmācībās (kvalifikācijas paaugstināšanā);
- jaunāko tehnoloģiju un valsts informācijas sistēmu efektīvāka izmantošana darba pienākumu veikšanā.

Personāla vadība

Tiesu sistēmas veiksmīgas darbības pamatā ir kvalitatīva tiesas personāla vadība. Tiesas darbinieka profesionālā sagatavotība un motivācija strādāt ir tas, kas būtiski ietekmē tiesneša un arī visas tiesas darbu.

Personāla vadības mērķis ir piesaistīt un noturēt tiesās kvalificētu tiesas atbalsta personālu, veicināt tiesas darbinieku profesionālo attīstību un motivāciju, nodrošinot augstus klientu apkalpošanas standartus un tiesiskuma principu ievērošanu.

Lai nodrošinātu veiksmīgu personāla vadību, veicami šādi uzdevumi:

- Darba vides un resursu nodrošinājums, kas sevī ietver piemērotu darba apstākļu radīšanu un saliedētu kolektīvu. Tāpat svarīgi nodrošināt, lai tiesas personālam būtu visi nepieciešamie tehniskie un informatīvie resursi;
- Profesionālā attīstība un apmācības, kas sevī ietver gan juridisko zināšanu un praktisko iemaņu pilnveidošanu, gan arī, veicinot labāku klientu apkalpošanas kvalitāti;

- Pieredzējušo kolēģu iesaistīšana jauno kolēģu apmācībās, tai skaitā mentorings;
- Komunikācija un sadarbība – ar kolēģiem tiesas sastāvā, citām tiesu iestādēm un sabiedrību;
- Motivācija un atzinība. Taisnīga un paredzama darba novērtēšanas sistēma, kas balstīta uz objektīviem kritērijiem un labiem sasniegumiem;
- Psiholoģiskā klimata uzturēšana kolektīvā, maksimāli novēršot neproduktīvus vai personīgu motīvu vadītus konfliktus, nepieciešamības gadījumā konfliktu risināšanā iesaistot Tiesu administrācijas speciālistus vai mediatoru;
- Nodrošināt iespēju apgūt zināšanas par jaunākajām tehnoloģijām un to pielietošanu ikdienas darbā, lai tehnoloģijas būtu palīgs, nevis traucēklis;
- Regulāra informācijas aprīte starp tiesas vadību un darbiniekiem, informējot gan par aktualitātēm likumdošanā, gan tiesu darba organizācijā, gan pieejamajiem bonusiem.

Administratīvā vadība

Kvalitatīva un efektīva darba organizācija, sabiedrībai saprotams un vienveidīgs tiesas process, ir tiesas priekšsēdētāja un attiecīgi arī viņa vietnieku galvenais uzdevums, tāpēc ir svarīga pienākumu un kompetenču sadale starp vietniekiem.

Tiesas vadības mērķis ir optimizēt administratīvos procesus un resursu izmantošanu, lai nodrošinātu tiesas efektīvu darbību, kā arī veicināt darbus atvieglotus digitalizācijas procesus. Veicamie uzdevumi administratīvās vadības jomā:

- Darba procesu optimizācija un pārvaldība. Lai administratīvās darbības tiktu veiktas racionāli un pamatoti, un resursi tiktu izmantoti maksimāli efektīvi;
- Informācijas un tehnoloģiju resursu nodrošināšana un izmantošana. Lai tiesas personāls, veicot savus pienākumus, izmantotu pieejamās tehnoloģijas un informācijas sistēmas. Tas ietver sevī dokumentu digitalizāciju un elektronisko aprīti, kā arī personāla regulāru apmācību tehnoloģiju un digitālo rīku izmantošanā;
- Personāla apmācība – aktualitātes nozarē, klientu apkalpošana, jau pieminētās tehnoloģijas un to izmantošana, psiholoģiskā noturība, savstarpējās komunikācijas prasmes;
- Vertikālā un horizontālā komunikācija – gan regulāra informācijas aprīte no vadības darbiniekiem (un otrādi), gan savā starpā starp tiesām. Vertikālā komunikācija iekļauj arī regulāru, atklātu un visiem izprotamu darba rezultātu izvērtējumu un darbinieku priekšlikumu, ierosinājumu un iebildumu uzklaušīšana.
- Izaugsmes veicināšana, motivējot darbiniekus karjeras izaugsmei, papildu izglītībai un jaunu prasmju apguvei.

Uzskatu, ka tiesas kolektīvam jādarbojas kā vienotam organismam, kur katrs procesa posms ir pilnībā pārlicināts par sava paveiktā darba kvalitāti, kopā veidojot tiesu varas tēlu sabiedrībā.

Rīgas rajona tiesas tiesnese

Vita Vjaterē

Rīgā, 2024.gada 14.augustā

Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu